

לאורך השנה נערכו סדרה של מפגשים חווייתיים המיועדים לקהל הרחב בתמיכת המשרד להגנת הסביבה. המפגשים אשר התקיימו לאורך רצועת החוף של ישראל העניקו הצצה לעולמם המופלא והנסתר של החי והצומח בים, בתי הגידול, האתגרים והשפעות האדם על הסביבה החופית והימית.

מגלים את הים – גן לאומי תל דור ובשמורת חוף גדור

המפגש עסק בהכרות עם עולם הים וחשיבותו לאדם לאורך ההיסטוריה ודור כדוגמא להתיישבות ולחיים לצד הים ומהים לאורך השנים. מאפייני האוקיינוסים והמאפיינים הייחודיים של הים התיכון וחופי ישראל דרך הכרות עם בתי הגידול ומגוון בעלי החיים והאצות בחוף הסלעי וטבלאות הגידול. תופעות ביולוגיות מרתקות וייחודיות לטבלת הגידול, מגוון המינים (אצות וחסרי חוליות), ההתאמות של האורגניזמים החיים על טבלת הגידול לתנאים בה ועל יחסי הגומלין ביניהם. במהלך הסיור נדונו השפעות האדם על סביבת הים והחוף דרך בחינת השוני לאורך השנים בעושר ומגוון המינים, מינים מקומיים אל מול מינים פולשים. השינויים במאפיינים הכימיים של הים כגון עליית הטמפרטורה וההשפעה על החי והצומח. הסיורים התקיימו בשמורות טבע כדוגמא לחשיבות בשמירה על השטחים הפתוחים ביבשה ובים לשמירה על המגוון הביולוגי.

חוף הולך ונעלם – גן לאומי חוף השרון ובית ינאי

המפגש עסק בתהליכים הטבעיים והגורמים האנושיים המשפיעים על מבנה החוף ומצוק הכורכר. האתגרים הסביבתיים בשמירה על מצוק החוף מול שינויי האקלים ומול פיתוחים עירוניים ותיירותיים. את המפגש הוביל האקולוג הימי רמי צדוק והוא עסק במאפייני החול הקרוצי המגיע לחופי ישראל ומקורו מדלתת הנילוס. על היווצרות מצוק הכורכר ותהליכי הבלייה הטבעיים המואצים עקב האטה בהזנת החול בחופי ישראל אם כתוצאה מבניית סכר אסואן ועד השפעות מקומיות כגון פיתוח ובנייה של מתקנים ימיים כמו נמלים, מרינות, שוברי גלים וכד'.

החיים לצד הים – חוף ג'סר א-זרקא

מפגש ששולבו בו הכרות עם החיים בכפר ששוכן על שפת הים, גאוגרפיה, אקולוגיה והיסטוריה של האזור (נחל תנינים והחי הצומח האופייניים, התיישבות קדומה- תל תנינים).

תרבות והיסטוריה מקומית מכפר דייגים שנוסד בשנות ה-20 של המאה ה-20 ועד סוגיות איתם מתמודדים תושבי הכפר כיום כחינוך ותעסוקה. את הסיור הוביל מוחמד חמדאן עמאש, מנהל יחידת הנוער בג'סר א-זרקא בשילוב צוות אקאושן שהוביל את ההתייחסות לסוגיות סביבתיות עכשוויות המציגים את חשיבות הים כמשאב לאומי והסיכונים לזיהום הים והחוף בעקבות התפתחות המואצת של קידוחי הגז ותעבורה ימית הכוללת מכליות נפט ודלקים. והכרות עם התכנית הלאומית למוכנות ותגובה לאירועי זיהום ים בשמן.

חולות נודדים – פארק האקולוגי אשדוד

המפגש התמקד בסביבה החופית, במאפייני החול ומקורו בחופי ישראל והשינויים במאזן החול בחופי ישראל בעקבות השפעות גלובליות ומקומיות (כגון כרייה ובנייה חופית). עושר החי והצומח בדיונות החול ובחוף והתאמתם לחיים בסביבה זו. הפעילות לוותה בפעילות 'גששות בחולות' חיפוש ואיתור עקבות של בעלי החיים בסביבה ייחודית זו ודרך העקבות ללמוד על המגוון ומאפייני החיים. על יחסי הגומלין בין מינים מקומיים ומינים פולשים (חי וצומח) והשינויים בהרכב האוכלוסייה בעקבות צמצום שטחים פתוחים, שינויי אקלים ועוד. והחשיבות בשימור הדיונות שהן שרידים לחולות הנודדים שאפיינו את מישור החוף, מבחינה גיאומורפולוגית ואקולוגית.

הים כמשאב לאומי – נחל חדרה

המפגש עסק בחשיבות הים כמשאב לאומי, תוך התמקדות בתחנת הכוח 'אורות רבין' ומתקן ההתפלה בחדרה כדוגמה. במהלך הפעילות הוצגה המערכת האקולוגית של אזור שפך נחל חדרה ואת האתגרים הסביבתיים כתוצאה מהשימוש במשאבי הים. המפגש התמקד בתופעת הכרישים הייחודית בשפך נחל חדרה, הדילמות והסוגיות הסביבתיות במפגש עם האדם והסביבה.

אזור שפך נחל חדרה מושך אליו בכל חורף עשרות כרישים כנראה עקב הזרמת מים חמים מתחנת הכוח "אורות רבין" לים התיכון. לכרישים חשיבות מיוחדת למארג האקולוגי הימי והימצאות כרישים במערכת ימית מעידה על מערכת בריאה, עשירה ומתפקדת, ומגוון של מינים הוא חיוני להגנה על המערכת האקולוגית, בים וביבשה. תופעת הכרישים בשפך נחל חדרה היא דוגמה להשפעת האדם על הסביבה והדילמות הקיימות בין קידום ופיתוח תיירות מול שימור.

איפה הדגים? דיג יתר ושמורות ימיות – אכזיב

שמורת טבע ימית היא שטח ימי מוגן שהוכרז כחוק על מנת למנוע פגיעה בערכי הטבע המוכלים בו. מחקרים רבים מהעולם וניטורים בחוף הישראלי מצביעים על היותן של השמורות הימיות האמצעי החזק והחשוב ביותר לשמירת המערכות האקולוגיות ולתפקוד התקין של אזורים אלו. השמורות יכולות להיות המגן מפני איומים רבים: זיהומים, דיג יתר, הקמת תשתיות ימיות, כניסת מינים פולשים, ועוד. במהלך המפגש הוצגה היחודיות ומאפייני האזור מבחינה גאומורפולוגית והיסטורית על ידי האקולוג הימי רמי צדוק, ופקח ימי הציג את הדילמות איתם מתמודדים רשויות האכיפה מרשות הטבע והגנים על שמירת המרחב הימי והשמורה מדייג יתר ושיטות דייג הרסניות, הסדרה ופיקוח.